

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נזיר יב

עניין: האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם

בכור שור קידושין סא:

ואסור בקרובותיה וע"ז דיבר אליעזר שבאם יהיה איזה סיבה שלא יודע מי היא המקודשת לו שהרי סתם אמר צא וקדש אשה ואז יהיה יצחק אסור בכל הנשים שבעולם זולת בכנענית שהרי התיר אברהם לקדש מכל האומות זולת מכנענים ולכן אין לספק שמא קרובת ארוסתו היא דהא ודאי לא אירס מכנענית וע"כ יתיר אברהם ליצחק לישא מכנענית דהא לא סגי בלא"ה ולזה ביקש שאז ישא יצחק בתו והשיב לו אברהם תשובה נצחת דמ"מ אפשר לו לקדש אשה בשוק משאר אומות ותהיה מותרת לו דכל דפריש כו' ודקשה הא הדרא לניחותא לזה אמר לו השמר לך פן תשיב את בני שמה רק האשה תלך מקביעותה ותקבע פה עם יצחק ולא תהיה הדרא לניחותא ולקביעות קמא ואז מותר בה, ודו"ק.

מנחת יצחק ח"י ס"י קלא

והנה הגם דעפ"י דינא דגמ', אף אם היה מת אליעזר היה מותר ליקח אשה שלא מצני משפחתו, כיון דלא עשאיה שליח אלא לצני משפחתו, ואף אם לא ידעו ליתן לו אכיר לו ליקח מצנות הכנעני, לפי מ"ש החוסי (קידושין ס"א ע"ב ד"ה בשלמא לר"י), וא"כ יהיה לו תקנה אף אם ימות אליעזר, שיקח לי אשה מצנות הכנעני אם לא יהיה אפשר לו צענון אחר, אך אעפ"כ דברים נכונים כמה, וראויה נמי שאמרנו, אשר מילין דמיעמרון אהגליין לי, עפ"י שיטת רש"י שם, וכן צפ"י בחימש (פרי חיי שרה כ"ד ה"ו) ועיי"ש במרחי, דאם ילך החילה אל בית אביו ולא תמצא האשה נלכת אחריו שיצ מותר צננות כנעני, (אך מה שנדפס בחימשים עמש"כ רש"י בפסוק ה' ונקית משביעתי וקח לו אשה מצננות עמר אשכיל וממרח (קידושין דף ס"ה) לא מלחחיו שם), וא"כ כיון דהותר לאליעזר ליקח לי אשה אף מצננות הכנעני, ומכש"כ משאר אימיות, כאשר פ"י רש"י עג ואפנה על ימין או עג שמאל, אם נא יאצו ליתן לו אשה מצננות אצו, וכאשר עיקר הביכחה לזה מסיפורו של אליעזר ללבו וצחאל כאשר פ"י המכרש"א בקידושין שם על החוסי ד"ה בשלמא לר"מ, וא"כ שוב שפיר דני דאם ימות אליעזר, שוב יהיה יצחק אסור בכל הנשים שבעולם, כיון דניתן רשות לאליעזר לקדש אף משאר אומות אם ילך מקודם אל צני משפחתו, שוב שפיר יש לחשוב שמא הלך ולא ראי ליתן לו, וקידש ממק"א, ואסור בכל הנשים.

קדושת לוי פרשת חיי שרה

ונבאר למה מתחלה רצו הקדושין ולבסוף לא רצו הקדושין. כי הם לבן ובתואל לרשעה נתכוונו, כפירוש רש"י (כד, נה) שרצו להרוג את אליעזר, ולמה רצו להרוג אותו, כי הם לא רצו שיצחק יהיה לו זרע, וקיימא לן (גיטין סד, א) כל השולח שליח לקדש את האשה, כל זמן שהשליח בדרך אסור בכל הנשים, שמא יקדש את הערוה. ולכך בתחלה רצו הקדושין, ואחר כך יהרגו את אליעזר, כדי שיצחק לא יהיה לו חס ושלום זרע, כי יהיה אסור בכל הנשים כ"י:

ליקוטי יהודה פרשת חיי שרה

ווישם לפניו לאכול (כד, לג). איתא ברש"י ז"ל (להלן פסוק נה) שבתואל רצה לעכב השידוך ובא מלאך והרגו ע"ש. ואיתא בקדושת לוי שלבן ובתואל התכוונו לרעה, כי הם לא רצו שיצחק יהיה לו זרע, וקיימא לן (גיטין ס"ד) שהשולח שליח לקדש את האשה כל זמן שהשליח בדרך אסור בכל הנשים שמא יקדש את הערוה, ולפיכך רצו להרוג את אליעזר (עי' בתרגום יונתן כאן), שעל ידי זה יהיה יצחק אסור בכל הנשים שבעולם ע"ש. ואמר אא"ז האמרי אמת ז"ל, הרי כיון שאברהם אבינו ע"ה אמר לו שיקח אשה ליצחק רק ממשפחתו דוקא, אם כן בכל הנשים שאינם ממשפחתו יוכל ליקח, רק אפשר דאין הכי נמי, זאת ממש היתה כוונת לבן הארמי, שלא תתקיים מחשבת אברהם אבינו ע"ה, ויהיה מוכרח יצחק לקחת מזרע כנעני הארור, ולכן נאמר בו (דברים כו, ה) ארמי אובד אבי (ברוחניות).

חתם סופר – בסוף הספר – חיי שרה

אשכ, עובד הוא להם שישא רבקה בתם, אך לכן בקש לעקור הכל ולהל להמית אליעזר עמד אצרהם צלילה. והנה איתא בחמ"י נזיר דף י"ב ע"א דמי ששלח שליח לקדש אשה סתם ומה השליח בדרך אסור בכל הנשים שבעולם דחוקה שליח עושה שליחותו, ועיי' ברמזין פ"י זו [כ"ד ח'] שכתיר לו לישא כל הנשים שבעולם חוץ מצננות כנעני, ולפ"ז אם ימות אליעזר שם יהא יצחק אסור לישא אשה ועיי"ז יעקור הכל, ונעשה גם שמת צחאל תחתיו, ולכאורה קשי' על אצרהם

